

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 15608

Tarih : 22.12.2025

10/3535

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Asgari ücretle geçinmek zorunda kalan milyonlarca yurttaşın sorunlarının tespiti ve asgari ücretin insan onuruna yaraşır bir seviyeye getirilmesi için koşullarının oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülistan KILIÇ KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grup Başkanvekili

Sezai TEMELLİ

Muş Milletvekili

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi

Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Evrensel normlara göre asgari ücret işgücü açısından istisna bir gelir düzeyini işaret eder. Asgari ücret genel kanaatin aksine yeni işe başlayan ya da en vasıfsız kişiye verilecek ücret değil, bilakis bir kişinin barınma, sağlık, kültür, ulaşım, gıda gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden en az seviyede karşılayabileceği bir ücreti tarif eder. Ancak günümüz Türkiyesinde iktidarın ekonomi-politik tercihleri dolayısıyla başlangıç/temel ücret olan asgari ücret neredeyse ortalama ücret haline gelmiştir. Asgari ücretin uygulandığı ülkelerde asgari ücret alan emekçi sayısı çalışan sayısı içerisinde düşük bir oranken Türkiye’de asgari ücretle çalışan sayısı çalışan nüfusun neredeyse yarısına yaklaşmıştır. AKP döneminde asgari ücretle çalışanların oranında yaklaşık yüzde 40’lık bir artış olmuştur. Asgari ücret, güvencesiz çalışanlarla birlikte yaklaşık 20 milyon yurttışı ilgilendiren en önemli hususlardan birisidir.

Asgari ücret sadece milyonlarca emekçinin aldığı ücret değil, aynı zamanda işsizlik maaşı, kıdem tazminatı, GSS primleri, askerlik ve doğum borçlanması, isteğe bağlı sigorta primleri, staj ücretleri, asgari ücretlilerin rapor ücretlerini de belirlediği için büyük önem taşımaktadır. Bu sebeplerle asgari ücret milyonlarca işçinin ve hanenin yaşam koşullarını ilgilendiren çalışma hayatının en temel konularından ve sınıf mücadelesinin temel alanlarından birisidir.

Anayasa’nın 55’inci maddesine göre, asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ve ülkenin ekonomik durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Yine Türkiye’nin de kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi’nin asgari ücretle ilgili olan 23. maddesine göre “Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insanlık onuruna yaraşır bir yaşam sağlayan ve gerektiğinde her türlü sosyal koruma yolları ile de desteklenen adil ve elverişli bir ücrete hakkı vardır.” Bütün bu bağlayıcı yasal çerçeveye rağmen asgari ücret belirlenirken bu kriterler dikkate alınmamakta, emekçilerin en temel ihtiyaçları göz ardı edilmektedir.

AKP yıllardır hem uluslararası sözleşmeler hem de Anayasa ve Asgari Ücret Yönetmeliği tarafından belirlenen kriterleri gözetmemekte ve ülkenin gerçek ekonomik durumunu göz önüne almadan asgari ücreti belirlemektedir. Türk-İş tarafından her ay düzenli olarak yayınlanan açlık ve yoksulluk sınırı araştırmasına göre, 2025 Kasım ayında, açlık sınırı 29 bin 827 liraya yoksulluk sınırı 97 bin 158 liraya kadar çıkmıştır. Açlık sınırı 22 bin 104 lira olan asgari ücretin 7 bin 724 lira üzerindedir. Yani milyonlarca emekçi açlık sınırının çok altında bir ücrete mahkûm edilmiştir. Asgari ücretteki erime o kadar büyüktür ki geçen yıl sadece ilk üç ay (ocak, şubat, mart ayları), bu yıl ise 2025’te sadece bir ay (ocak ayı) açlık sınırının üzerinde gerçekleşmiştir. Yani asgari ücret açlık ve yoksulluk sınırının altında kalmış, 2024 Ocak ayından 2025 sonuna 24 ay boyunca asgari ücret yalnızca 4 ay açlık sınırının üzerinde olmuştur. Emekçilerin alım gücü iktidarın politikaları dolayısıyla kontrolsüz hale gelen enflasyon altında gün geçtikçe erimekte, gerçek enflasyon yerine hedeflenen enflasyon üzerinden asgari ücreti belirlemeye kalkışmak milyonları açlığa, yoksulluğa mahkûm etmektedir.

DİSK-AR tarafından hazırlanan 2026 Asgari Ücret Araştırması raporuna göre, asgari ücretteki kayıp 8 bin liraya yaklaşacaktır. Bu yıl asgari ücretin enflasyon karşısında 10 aylık kaybı 6 bin 322 liraya ulaşmıştır. 2025’te asgari ücretin yıllık alım gücü kaybı 50 bin lirayı aşmıştır. Yine Disk-Ar’ın Eurostat verilerinden yaptığı hesaplama göre, asgari ücretin kişi

başına milli gelire oranı gittikçe gerilemektedir. 1974'te kişi başına GSYH'nin yüzde 80,6'sı düzeyinde olan brüt asgari ücret 2025'te kişi başına gelirin yüzde 43,6'sına düşmüştür. Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre, güncel kurlarla hesaplandığında döviz bazında asgari ücret 442 Euro ve 517 dolar olan Türkiye, Euro bazında AB üyesi ülkelerde 551 Euro ile en düşük asgari ücret veren Bulgaristan'ın da gerisine düşmüştür. Avrupa Birliği ülkelerinde 27 üyenin 22'sinde "minimum maaş" uygulaması bulunmaktadır. Asgari ücretle çalışan oranı Çekya'da yüzde 2,6, Portekiz'de yüzde 3,1, Hollanda'da yüzde 3,5, Almanya'da yüzde 8, İngiltere'de yüzde 6,5 ve İspanya yüzde 3,6 düzeylerindedir.

Ülkenin en sıcak gündeminde yer alan asgari ücret belirleme süreci haliyle Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nu da gündeme getirmektedir. Yıllardır işçilerin aleyhine işverenin lehine asgari ücreti belirleyen Asgari Ücret Tespit Komisyonu yapısı ve işleyişi bakımından antidemokratiktir. 15 kişilik komisyonda işçi kesimini temsilen sadece 5 kişi yer almaktadır. Geri kalan 10 üyenin 5'i sermaye kesimini, 5'i ise hükümeti temsil etmektedir. Asgari ücretin belirlenmesi için toplanan Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun yapısı gereği emekçileri lehine karar vermesi mümkün değildir. Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun yapısının demokratikleştirilmesi ve çoğulcu bir hale getirilmesi ya da lağvedilerek asgari ücretin belirlenmesi, grev hakkını da kapsayacak biçimde bir toplu pazarlık süreci olarak yeniden ele alınmalıdır.

İktidarının sermaye yanlısı ekonomi politik tercihleri sebebiyle enflasyon, işsizlik, yoksulluk, borçluluk, geçim sorunu, hayat pahalılığı, sefalet ve açlık sorunu her geçen gün daha da büyümektedir. Asgari ücret düzeyinin insan onuruna yaraşır bir seviyeye yükseltilmesi, emekli maaşlarının insan onuruna yaraşır düzeye getirilmesi, emekçilere dönük vergi dilimi zulmünün son bulması ve antidemokratik yapıdaki Asgari Ücret Komisyonu'nun yapısının demokratikleştirilmesi için Meclis'te bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.